

2. Про встановлення тарифної квоти на ввезення в Україну цукру-сирцю з тростини [Електронний ресурс] : Закон України від 30.11.2006 р. № 404. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/404-16>

3. Про державне регулювання виробництва цукру та цукрових буряків у період з 1 вересня 2017 р. до 1 вересня 2018 року [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.01.2017 № 22. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/22-2017-%D0%BF>

4. London Sugar Futures – (LSU) [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <https://www.investing.com/commodities/london-sugar>

5. Sugar Futures [Електронний ресурс] // Офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <https://www.bloomberg.com/quote/SB1:COM>

6. Средние закупочные цены по Украине на сахар (EXW) [Электронный ресурс] : Інформаційно-аналітичний центр з питань аграрного та хімічного бізнесу “Агро Перспектива” // Офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.agroperspectiva.com/ru/price3>

7. Використання тарифних квот в рамках ПВЗВТ [Електронний ресурс] : Міністерство економічного розвитку і торгівлі України // Офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=88a81b50-fce9-4087-937d-685c8b9fabde&title=VikoristanniaTarifnikhKvotVRamkakhPvzvvt>

8. Експорт-імпорт окремих видів товарів за країнами світу [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України // Офіційний веб-сайт. – Режим доступу : http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/zd/e_iovt/arh_iovt2017.htm

УДК 329.78(477)

Р. С. Савранський, аспірант Національної академії державного управління при Президентові України

СУЧАСНИЙ СТАН ПРИПАРТІЙНИХ МОЛОДІЖНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ЇХНЯ РОЛЬ У РОЗВИТКУ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ УКРАЇНИ

Розкрито сучасний стан припартійних молодіжних організацій. Показано вплив і важливість припартійних молодіжних організацій для політичних партій.

Сформульовано розуміння сучасного стану дає можливість по-новому поглянути на проблематику розвитку припартійних молодіжних організацій, окреслити шляхи подальших досліджень за даною тематикою та розкрити сутність припартійних молодіжних організацій як елементу політичних партій.

Ключові слова: держава; молодь; молодіжні організації; політичні партії; регіони.

For the stable functioning of a political party needed a developed system of wing organizations, one of this organization is youth wing. Understanding of current state of

© Р. С. Савранський, 2017

youth wing organizations is an important basis for understanding the ways and methods of development of political parties in Ukraine. In Ukraine in contrast to other countries, the issue of development and analysis of current state of youth wing organizations were not given enough attention, existing research and publications provide just statistical information or superficial understanding of the current state of youth wing organizations. In this article, summarized existing sources and based on own research, by author have been formulated current state of youth wing organizations, shown the influence and importance of youth wing organizations for political parties. These formulated understanding of the current state of youth wing organizations give a possibility to take a fresh look on the problems of development of youth wing organizations, outline the ways of further researches on this subject and reveal the essence of youth organizations as part of political parties.

Key words: *state; youth; youth organizations; political parties; regions.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі існування України важливу роль відіграє розвиток політичних партій. В умовах фінансової та соціальних криз, а також воєнної агресії стабільність політичної системи критично необхідна для функціонування та подальшого існування держави. Одним із питань забезпечення стабільного розвитку політичних партій є питання розвитку припартійних молодіжних організацій як системи залучення молодих лідерів до політичних партій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню ролі та місця припартійних молодіжних організацій в Україні не було присвячено окремих ґрунтовних досліджень, проте ці питання висвітлювались у контексті розвитку молодіжних організацій в Україні та їхньої участі у політичних процесах. Дану тематику вивчали багато видатних українських учених, серед яких В. Головенько, К. Захаренко, М. Кербаль, В. Кулік, В. Ребкало, О. Корнієвський, В. Якушик, К. Плоский, А. Половинець та ін.

Для чіткого розуміння ролі й місця припартійних молодіжних організацій у розвитку політичних партій необхідно дати визначення базовим термінам і механізмам розвитку структури припартійних молодіжних організацій.

Виклад основного матеріалу. Для стабільного функціонування політичної партії необхідна розвинена система припартійних організацій, однією з яких є припартійна молодіжна організація. Розуміння сучасного стану припартійних молодіжних організацій – важливий базис для пошуку шляхів і методів розвитку політичних партій в Україні. На відміну від зарубіжних країн, в Україні питанням дослідження розвитку й аналізу стану припартійних молодіжних організацій не було достатньо приділено уваги, наявні дослідження та публікації дають поверхове чи статистичне уявлення про стан припартійних молодіжних організацій.

О. Лісовець так визначає термін “припартійна молодіжна організація”: це об’єднання, створене за ініціативи та підтримки певної політичної партії, що охоплює молодь зі спільними ідейно-політичними переконаннями і сприяє реалізації її наукового, творчого, громадсько-політичного, організаційного потенціалу, створенню умов для організованого дозвілля та спілкування [1].

У зарубіжній літературі термін “припартійна молодіжна організація” використовується у значенні “молодіжне крило політичної партії”.

Сучасна молодь є суспільно диференційованою соціально-демографічною спільнотою, якій притаманні специфічні фізіологічні, соціально-психологічні, теоретико-пізнавальні, культурно-освітні та інші властивості, що характеризують її біосоціально дозрівання як самовираження внутрішніх сутнісних сил і соціальних якостей [2]. Також слід зазначити, що розвиток потужної припартійної молодіжної організації є одним з елементів залучення молоді до політичної діяльності та політики в цілому [3]. З іншого боку, припартійні молодіжні організації мають величезний організаційний, кадровий та мобілізаційний потенціал для здійснення політичної діяльності й досягнення мети політичної партії [4].

Молодіжне крило політичної партії – це вбудована в структуру, автономна чи незалежна від політичної партії організація, що працює на партнерських засадах із політичною партією та створена з метою підтримки політичної партії на період передвиборчої і виборчих кампаній з боку членів або прихильників політичної партії, що за віковою категорією належать до молоді [5].

Важливу роль у розвитку припартійних молодіжних організацій відіграють механізми пошуку організаційної структури, серед яких можна визначити такі:

1. Ініціювання та забезпечення “дорослими” організаціями діяльності молодіжних організацій (філій, фракцій, секцій, платформ, крил), які за своїм статусом є партійним підрозділом або у практичній діяльності чітко орієнтуються на програмні ідеологічні засади партії, реалізацію партійних статутних цілей і завдань, зберігаючи водночас автономний статус у розв’язанні проблем “внутрішнього життя”. Умовно цей тип молодіжних громадських організацій належить до “патронажно-клієнтальних” об’єднань, громадянську позицію яких в ідеалі мав би визначати “однаковий метод міркування і діяння”.

2. Орієнтація політичних партій, рухів на “полегшений варіант” поширення партійного впливу на масову молодіжну аудиторію, соціальні, професійні категорії молоді та її об’єднання з метою залучення нових кадрів, що не потребує додаткових фінансів, матеріальних витрат на утримання молодіжних функціонерів та апарату молодіжних припартійних структур. Ця партійна настанова реалізується передусім у площині ініціювання політичними партіями, рухами процесу творення та підтримки діяльності ідейно близьких до них молодіжних об’єднань. Умовно їх визначають як формально позапартійні молодіжні громадські організації.

3. Об’єднання молоді та інших членів партії в єдине ціле. Партійна молодіжна політика політичних об’єднань передбачає два основні напрями: ідейний вишкіл молодих партійців і залучення нових представників молодого покоління до організації шляхом проведення громадсько-політичних, культурних, історико-просвітницьких та інших заходів [6].

До основних функцій, які виконують припартійні молодіжні організації, можна зарахувати агітацію та мобілізацію молодіжного електорату під час виборчих кампаній, організацію дозвілля та спілкування, створення умов для гармонійного розвитку і проведення навчання для своїх членів.

Нині в Україні активно діють такі припартійні молодіжні організації: “Солідарна молодь”, “Батьківщина молода”, “Молодь демократичного альянсу”, “Студентська свобода”, що є сателітами відповідних політичних партій. Інші політичні пар-

тії або ще не встигли створити власні припартійні молодіжні організації, або в їхні стратегічні плани не входить створення та розвиток таких організацій.

Аналізуючи сучасний стан розвитку припартійних молодіжних організацій в Україні, можна виділити такі чинники, що негативно впливають на стабільний розвиток припартійних молодіжних організацій.

1. Відсутність розуміння у керівників політичних партій ролі молодіжних організацій.

2. Небажання створювати реальні “кар’єрні ліфти” і просувати молодь у політику.

3. Відсутність системного підходу з боку політичних партій до роботи з припартійними молодіжними організаціями.

На роль припартійних молодіжних організацій у розвитку політичних партій має значний вплив рівень взаємодії між партією та припартійною організацією, що виражається у механізмах самої взаємодії та принципах участі припартійної молодіжної організації у виборчому та нормотворчому процесах.

Взаємодія припартійної молодіжної організації з політичною партією характеризує її правила та принципи. Сутність цієї характеристики полягає в розумінні місця і ролі припартійної молодіжної організації в комунікації з політичною партією. Наявність материнської партії для припартійної молодіжної організації обов’язкова, а наявність припартійної молодіжної організації для політичної партії не обов’язкова, – виходячи з цього можна зрозуміти важливість відносин з материнською партією. Залежно від механізму розвитку організаційної структури кожна припартійна молодіжна організація будує власні відносини з материнською партією. Від того, наскільки якісно та глибоко побудовані ці відносини, залежить ефективність функціонування як припартійної молодіжної організації, так і політичної партії.

На відносини з материнською партією впливає низка факторів: рівень залежності припартійної молодіжної організації від материнської партії; історія створення політичної партії та припартійної молодіжної організації; рівень політичних лідерів у керівництві припартійної молодіжної організації та материнської партії; ступінь залучення членів припартійної молодіжної організації до виконавчих структур материнської партії, особистісні відносини між керівництвом і членами припартійної молодіжної організації та материнської партії. Найяскравішим вираженням відносин з материнською партією є спроможність припартійної молодіжної організації публічно виражати свою незгоду з діями материнської партії.

Незалежно від факторів, які впливають на відносини між припартійною молодіжною організацією та материнською партією, сталим залишається їхній спільний ідеологічний базис, а саме: цінності, політична ідеологія та погляд на проблеми суспільства. Саме через це відносини з материнською партією завжди реалізуються в напрямі досягнення спільної мети.

Участь у виборчих кампаніях, так само як і нормотворча діяльність, показує дієздатність припартійної молодіжної організації. Сутність участі у виборчих кампаніях полягає в тому, як саме організована робота припартійної молодіжної організації у період виборчих кампаній. Виборча кампанія передбачає певні правила, принципи та механізми взаємодії припартійної молодіжної організації з материн-

ською партією на період такої кампанії, незалежно від того, чи бере участь у виборах припартійна молодіжна організація як окремий суб'єкт, чи діє у складі материнської партії. Саме участь у виборчих кампаніях є підставою для більшості політичних партій створювати власні “молодіжні крила”, тому під час виборчих кампаній відбувається найглибша та всеосяжна співпраця між припартійною молодіжною організацією та материнською партією.

Залежно від обраного механізму розвитку організаційної структури припартійної молодіжної організації її участь у виборчих кампаніях може складатися з мобілізації електорату, висунання кандидатів, організації роботи штабів, забезпечення ресурсами волонтерів та агітаторів, створення комунікативних та агітаційних платформ, платформ для просування власних політик тощо. Важливість участі у виборчих кампаніях також полягає в тому, що вони допомагають акцептуватися припартійній молодіжній організації у політичному середовищі та сприяють політичному просуванню лідерів організації, що є важливим чинником внутрішньо-організаційної мотивації.

Нормотворча діяльність припартійної молодіжної організації визначає дієздатність останньої, її участь або спроможність до участі у нормотворчій діяльності. Сутність цієї характеристики полягає у можливості припартійної молодіжної організації розв'язувати поточні проблеми суспільства, впливати на політичну ситуацію та визначати шляхи розвитку держави як на місцевому, так і на національному рівнях.

У даному випадку нормотворча діяльність передбачає три складові.

1. Формування позицій, стратегій, візій у процесі розробки нових політик щодо минулих, теперішніх чи майбутніх проблем суспільства, формування загального бачення розвитку держави.

2. Формування позицій та стратегій у процесі здійснення політичної діяльності для просування власних політик.

3. Вираження розроблених політик у вигляді нормативних документів і лобювання прийняття їх як законодавчих чи нормативних актів.

Залежно від організаційної структури і типу відносин з материнською партією, розробка політик відбувається у взаємодії між прийнятою ідеологією припартійної молодіжної організації, політичною платформою материнської партії, політичною кон'юнктурою та наявними проблемами у суспільстві.

Участь припартійної молодіжної організації або спроможність до участі у нормотворчій діяльності залежить від наявності професійних кадрів, потужності й розгалуженості припартійної молодіжної організації та її “політичної ваги”. За цією характеристикою можна визначити “зрілість” припартійної молодіжної організації.

Проте основна проблема розвитку припартійних молодіжних організацій виходить із самої сутності таких організацій, а саме значної залежності від політичних партій. Щойно політична партія припиняє своє існування, відповідно і припартійна молодіжна організація зникає чи переходить в іншу організаційну форму.

У період з 2005 до 2015 рр. припинили своє існування “Молоді регіони”, “Молодіжний союз Наша Україна”, “Молода пора”, “Молодь” “Фронт змін”, “Союз аграрної молоді”, “Український молодіжний собор”, “Ленінська комуністична спілка молоді України”. В результаті об'єднання партій “Молодий народний рух” приєд-

нався до “Молодої Батьківщини”. Після численних трансформацій на базі “Народно-демократичної ліги молоді” утворилася політична партія “Республіка”.

На жаль, така динаміка не свідчить про перспективи стабільного розвитку припартійних молодіжних організацій, особливо якщо порівнювати їх з історією розвитку найбільших європейських припартійних молодіжних організацій, а саме німецькою “Junge Union” (1947), британською “Young Conservatives” (1906) та нідерландською “Christen-Democratische Jongeren Appèl” (1981).

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Сучасні політичні партії не використовують потенціал припартійних молодіжних організацій, слабо інтегрують їх до центрів прийняття внутрішньопартійних рішень, тим самим ігноруючи думку молодіжних лідерів і ще більше відштовхуючи молодь від політичних процесів. Як результат, роль припартійних молодіжних організацій в Україні залишається доволі незначною, що не сприяє забезпеченню стабільного розвитку політичної системи України.

Список використаних джерел:

1. Лісовець О. В. Теорія і методика роботи з дитячими та молодіжними організаціями України : навч. посібник / Лісовець О. В. – К. : Академія, 2011. – 256 с. – (Серія “Альма-матер”).
2. Політичне лідерство : навч. посібник / авт. кол. ; за заг. ред. В. А. Гошовської, Л. А. Пашко. – К. : НАДУ, 2013. – 300 с.
3. Enhancing Youth Political Participation throughout the Electoral Cycle, United Nations Development Programme, 2013.
4. How to build a youth wing, Danish Institute for Parties and Democracy, 2012.
5. Young conservatives, young socialists and the great youth abstention: youth participation and nonparticipation in political parties. matthew lamb : a thesis submitted to the University of Birmingham for the degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY / Department of Political Science and International Studies The University of Birmingham. – September, 2002.
6. Корнієвський О. А. Молодіжний рух та політичні об’єднання в сучасній Україні / О. А. Корнієвський, В. М. Якушик. – К. : Київ. братство, 1997. – 130 с.